

پیک پنجم کرونا برای چندمین بار «تئاتر» را به تعطیلی کشاند

روزگار سیاه تئاتر در ایام سرخ کرونایی

نمایشنامه‌نویس و کارگردان تئاتر: می‌شد با پیش‌بینی دقیق شرایط و ابعاد اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، زمینه‌های ایجاد شغل و کسب حداقل درآمد و رفاه اجتماعی و اقتصادی برای هنرمندان و دست‌اندرکاران هنرهای نمایشی فراهم شود که نشد

تعطیلی مکرر سالن‌های نمایش و توقف اجراهای تئاتر هم‌زمان با شروع پیک پنجم ویروس کرونا و نادیده گرفتن اوضاع معیشت خانواد و زندگی فعالان عرصه هنرهای نمایشی باعث دلخوری و ناراحتی اهالی تئاتر شده است. اغلب هنرمندان معتقدند فقدان راه‌برد متناسب به منظور مهار یا مدیریت اوضاع بحرانی و کرونایی بسیار کشنده‌تر و اثرگذارتر از ویروس کرونا بوده است. ■■■

بیش از یک و نیم سال از شیوع ویروس کرونا می‌گذرد اما رویکرد و اقدامات مسئولان فرهنگی و هنری همچون عرصه‌های دیگر هنوز هم با یک سردرگمی و بی‌برنامگی همراه بوده که روزگار تئاتر و فعالان این حوزه را سیاه کرده است. اگر چه این سردرگمی در ماه‌های ابتدایی شیوع ویروس کرونا و تغییر رنگ نقشه کشور از آبی بی‌خطر به قرمز پرخطر تا حدودی قابل پذیرش بود اما آسوده این روند و نداشتن یک دستورالعمل یکپارچه برای مدیریت اوضاع تئاتر و نحوه فعالیت هنرمندان جهت تأمین معیشت خانواده‌هایشان در آستانه پیک پنجم کرونا غیر قابل قبول است که نشان‌دهنده عدم آرازه لازم برای روش‌مدل پیش‌گمان بر این بود که کرونا همچنان تا یک سال پیش گمان بر این بود که کرونا همچنان چند ماهه است و به زودی تمام می‌شود اما حالا پس از گذشت بیش از یک‌سال و نیم از ظهور کرونا و تذکر کارشناسان اهل فن مبنی بر اینکه فعلاً از شُر این ویروس منحوس خلاص نمی‌شویم مدیران و مسئولان این عرصه باید طراحی، تدبیر و برنامه‌ریزی درستی برای نحوه فعالیت هنرمندان و اجرای برنامه‌هایی که حیات‌شان به داشتن مخاطب و تماشاگر است تهیه و اجرا می‌کردند.

■ **اسباب‌کنشی تئاتر از گروه ۲ به گروه ۲ مشاغل**

از اقداماتی که مدیران هنری برای تعدیل اوضاع انجام دادند این بود که ابتدای سال جدید و هم‌زمان با پایان تعطیلات نوروز فعالیت سالن‌های نمایش را از گروه ۲ شغلی که شامل بخش‌هایی از جمله «چاپخانه‌ها، قهوه‌خانه‌ها، آموزشگاه‌های موسیقی و زبان، موزه‌ها، سینماها، تئاتر‌ها و مهدهای کودک» می‌شود به گروه ۲ شغلی و هم‌راستا با مشاغلی مثل «پاساژها، مراکز خرید و فروش، آرایشگاه‌های مردانه و زنانه و فرودشگان پرند و ماهی‌های تزئینی» تغییر بدهند. هم مسئولان و هم فعالان تئاتری به خوبی می‌دانند که صرفاً چاره این اوضاع در تغییر و جانمایی فعالیت سالن‌های اجرای نمایش از گروه ۳ شغلی به گروه ۲ نیست بلکه باید مجموعه‌ای از تدابیر و راه‌بردهایی که قابلیت به کار بستن را دارند باید به صورت هم‌زمان اجرا شوند تا هم فعالیت گروه‌های نمایشی طبق دستورالعمل‌های بهداشتی باشد و هم زندگی و معیشت خانواده عده قابل توجهی از فعالان عرصه هنرهای نمایشی به خطر نیفتد.

محمد دستگی مدیر پردیس تئاتر شهرزاد ضمن انتقاد به نحوه کارشناسی و دسته‌بندی گروه‌های مختلف شغلی توسط ستاد ملی مبارزه با کرونا می‌گوید: به نظر مشاغل موجود در گروه سوم شغلی سنجیت زیادی یا فعالیت‌های فرهنگی و هنری نداشته و هم‌گروه شدن تئاتر و سینما با این مشاغل به دلیل عدم کارشناسی درست در مورد مشاغل فرهنگی است که البته این مورد با پیگیری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و مدیر کل هنرهای نمایشی برطرف شده و تئاتر از گروه سوم به گروه دوم منتقل شد. این اقدام باعث افزایش فعالیت اهالی تئاتر شده، با توجه به اینکه تئاتر نیاز به حضور هنرمندان دارد، در این شرایط فرصت بیشتری در اختیار گروه‌های نمایشی قرار خواهد گرفت و اگر از قبل این تقسیم‌بندی

درد پیش از یک و نیم سال از شیوع ویروس کرونا می‌گذرد اما رویکرد و اقدامات مسئولان فرهنگی و هنری همچون عرصه‌های دیگر هنوز هم با یک سردرگمی و بی‌برنامگی همراه بوده که روزگار تئاتر و فعالان این حوزه را سیاه کرده است

تا به امروز زمان بسیاری برای تدبیر شرایط تئاتر وجود داشت ولی این اتفاق رخ نداده است یادآور می‌شود: تلاش‌های نهادهای دولتی از جمله سازمان سینمایی و اداره کل هنرهای نمایشی برای بازگشایی این مراکز فرهنگی به‌رغم قابل‌تقدیر بودن به‌نوعی پاک کردن صورت‌مسئله آنهاست زیرا عدم انجام کار مناسب برای اهالی تئاتر باعث شده تا این نهادها با انتقال آن به گروه ۲ شغلی و ادامه فعالیت‌های تئاتر در شرایط پرخطر صورت‌مسئله را پاک کرده و فکری به جهت حفظ جان اهالی تئاتر در زمان شروع موج چهارم کرونا نکنند. این اهالی زبانه‌ها از شروع مشکلات تئاتر به دلیل شیوع ویروس کرونا گذشته و اقدامی برای حل آن نمانده است، شاید به نوعی انجام این کار در این زمان بیشتر شبیه یک فعالیت‌انتخابی باشد. ■ **۵۰ درصد بی‌خاصیت**

نکته قابل تأمل دیگر اینکه در مقاطعی که فعالیت‌های تئاتری از سر گرفته شد پروتکل‌هایی برای اجراهای تئاتری مدنظر قرار گرفت که یکی از این موارد، استفاده از ۵۰ درصد ظرفیت سالن بود. این استفاده ۵۰ درصدی از ظرفیت سالن شرایط را برای تأمین هزینه‌های یک اجرای نمایشی سخت کرد و یک گروه تئاتر علاوه بر تمرین و تولید اثر خود باید ضرر مالی شدیدی را هم متقبل می‌شد زیرا تأمین هزینه‌های تولید و اجرای یک اثر نمایشی با توجه به تورم و شرایط اقتصادی پذیر ظرفیت ۱۰۰ درصدی سالن هم امکان‌پذیر نبوده و نیست و استفاده از ۵۰ درصد ظرفیت سالن این ضرر مالی را دوچندان می‌کرد.

این مسئله باعث شد تا در اولین روز شهریور سال گذشته اداره کل هنرهای نمایشی در اطلاعیه شماره ۶ خود طرحی را در خصوص حمایت از گروه‌های تئاتری ارائه کند که در بخشی از آن آمده بود: «پس از موافقت ستاد ملی مبارزه با کرونا مبنی بر امکان از سرگیری فعالیت‌های نمایشی، یکی از الزامات

فرهنگی

گفت‌وگو

گفت‌وگوی «جوان» با مدیر و مؤسس تنها رقیب ایرانی اینستاگرام

کار ما جهاد و مراقبت از مرزهای هویتی کشور در فضای مجازی است

■ **معصومه طاهری**
تاسال ۱۳۹۲ شبکه‌های اجتماعی ایرانی روی دستکتاپ، حضور داشتند اما از همان زمان بود که سیل انتقال همه چیز به گوشی تلفن همراه شروع شده بود و ویسگون»

اولین شبکه اجتماعی ایرانی بود که در کافه بازار خود را ثبت کرد؛ شبکه‌ای با ظاهری شبیهه بینترست و امکاناتی شبیه اینستاگرام. محمدحسن جلالی مدیر

و مؤسس این شبکه اجتماعی ایرانی است؛ طلبه‌ای که پیش از این به مدد فضای رسانه و خبر به صورت حرفه‌ای فعال بوده و در میان اهالی مجازی با نام «مک» شناخته می‌شد. «جوان» با این فعال فرهنگی دربارہ حال و روز این شبکه اجتماعی ایرانی گفت‌وگو کرده است. ■■■

هنوز با وجود همه تلاش‌های داخلی برای ساخت و ترویج پیام‌رسان‌های داخلی به نظر می‌رسد توفیقی در این‌باره نداشتیم. ویسگون چطور متولد شد و الان چه جایگاهی در فضای مجازی دارد؟

موج کاربران به سمت محصولات موبایلی گسیل می‌شد و سهم کشور در جمع‌آوری محتوای تولیدی کاربران نزدیک به صفر بود. اعتقاد داشتیم محتوای تولیدی کاربران فارسی‌زبان قیمت ندارد و چه‌بخت که این محتوا در مجموعه‌ای جمع‌آوری و استفاده شود که نرم‌افزار هدایت و نظارت آن یک مجموعه ایرانی-اسلامی است. تمام داشته مان نرم‌افزار فرهنگ ایرانی-اسلامی است. تجربه نشان داده که هر جاروی محتوا تمرکز کرده‌ایم دنیا منفعل شده است و

هر جایی تفاوت بوده‌ایم از ابزارهای خارجی سیلی خوردیم. تولد ویسگون برای فضای فناوری و اطلاعات کشور یک ضرورت بود. یک جور مرز هویتی و یک سند برای استقلال مجازی محسوب می‌شد.

چند نفر پرسنل دارید؟

با خود جمعاً هفت نفر هستیم که فعالیت داریم.

■ **همیشه مهم‌ترین قسمت جدا از بحث محتوا بخش فنی در فضای مجازی است. در این بخش مشکلی نداشتید؟**

توان فنی لازم برای تولید برنامه در کشور موجود بود. البته جمع و جور کردن تیم فنی راحت نبود خصوصاً برای ما که می‌خواستیم مستقل باشیم. عموماً این‌طور بود که بچه‌ها روزها مشغول کار خودشان بودند و ویسگون را با خود گذاشتی و سرریز وقت‌شان، در اوقات تفریح و فراغت توسعه می‌دادند. خیلی چیزها هم دست ما نبود. مثلاً آن موقع‌ها در حوزه زیرساخت اوضاع دیتاسترها به این گسترده‌گی نبود. بعدتر صحبت از اختصاص سهم پهنای باند به صاحبان محتوا پیش آمد و توانستیم زیرساخت برنامه را هم کشور بیابوریم.

■ **ویسگون را می‌توان مهم‌ترین رقیب جدی ایرانی اینستاگرام دانست ولی تبلیغات این فضا به خصوص از سوی نهادها انجام نشده. دلیل این امر چیست؟**

شاید بشود گفت تنها کلان‌محصول در فضای مجازی است که نمونه داخلی دارد اما با تمام قدرت مستقیم و غیرمستقیم در حال تبلیغ است؛ همین نوع از شبکه اجتماعی است. نتلیکس، یوتیوب، تلگرام، وردپرس و فیس‌بوک اینها همه محصولاتی هستند که منظرهای داخلی آنهاز نعمت فیلتر شدن رقبای خارجی استفاده‌های فراوان کردند. ما نتها محصولی هستیم که نمونه خارجی‌مان نه تنها فیلتر نیست که دائم توسط رسانه ملی و مراکز دولتی رسمی مستقیم و غیرمستقیم تبلیغ می‌شود حتی در مناظرات ریاست جمهوری صحبت از تعهد دادن بر سر فیلتر شدن آن شد. حالا نه اینکه ما نگاهی به فیلتر شدن اینستاگرام داشته باشیم اما کاری هم برای حمایت از تولید داخلی در این موضوع نشده است. راستش ما حتی حمایت هم نمی‌خواهیم؛ کافی است سعه صدی که در مقابل محتوای تولیدی در پلتفرم‌های خارجی دارند را با محصولات داخلی ما داشته باشند. بیشتر انرژی ما صرف فرماندن قالب‌های کج و معوج نظارتی به کاربران‌مان می‌شود و عملاً شاهد هل دادن کاربران از یک سنی به بعد به سمت سرویس‌های خارجی هستیم. نظارت یا بهتر است بگوییم

ما بیش از یک و نیم میلیون ثبت نام در ویسگون داشته‌ایم و در حال حاضر نرم‌افزار اندرویدمان روی حدود ۴۰۰ هزار دستگاه نصب است؛ البته وضعیت بازدید کنندگان وب مسا بهتر است و ماهانه حدود سه میلیون بازدید کننده‌از محتوای تولیدی کاربران بازدید می‌کنند

■ **انتظار شما از دولت جدید در عرصه فضای مجازی و رفع موانع تولید چیست؟**
حساب آقای رییس‌جداست. ما بیش از انتظار به آقای رئیسی امید داریم. از زمان تصدی ایشان در قوه قضائیه تغییرات محسوس و امیدوارکننده‌ای در دستورات کمیته فیلترتند دیدیم و در دولت جدید منظر اخبار خوب هستیم. انتظاری هم نداریم، بگذارند کارمان را بکنیم و به ما اعتماد داشته باشند. یک وقتی وضع به گونه‌ای بود که برای هر محتوایی که کاربران در برنامه می‌گذاشتند سین جیم می‌شدیم. الان وضع خیلی بهتر شده و فهم موضوعات در این مملکت من‌طلبه را به اتهام طلبی که فلان کاربر گذاشته بود و چند ساعتی روی برنامه مانده بود احضار می‌کردند. کار فرهنگی کار پیچیده‌ای است. تخصص می‌خواهد، شناخت می‌خواهد، حوصله می‌خواهد. این‌طور نیست که یک‌شبه بشود در فرهنگ نتیجه‌گیری که به ما اعتماد داشته باشند. ما کارمان را بلدیم و به قدر کافی دلسوزانقلابی و آزادی‌خواه هستیم. باور کردیم که کار ما جهاد و مراقبت از مرزهای هویتی کشور در فضای مجازی است و نگذارند در تصمیم‌گیری‌های کج و معوج سلیقه‌ای کشور از سرویس‌های خارجی سیلی بخورد.

■ **یکی از نگرانی‌های مردم از ورود به شبکه‌های ایرانی نظرات نهادها و به قولی مع‌گیری از آنهاست که می‌ترسند بعداً به ضررشان بینجامد خصوصاً که آزادی بیان یا آزادی‌های دیگر از ویژگی‌های شبکه‌های اجتماعی دنیا است. به نظر تان چطور می‌توان این نیاز با تفکر عمومی را سامان داد؟**

ما در طول این هشت سال فعالیت هیچ اطلاعاتی از کاربران‌مان را نزد هیچ دستگاه امنیتی و نظارتی فاش نکرده‌ایم. سعی کرده‌ایم مشکلات را خودمان درون شبکه حل کنیم. از کاربران برترمان قدیمی‌ترهای شبکه استفاده کرده‌ایم و هر چه بوده را بین خودمان حل کرده‌ایم. شاید بشود گفت ویسگون مهم‌ترین اجتماع کاربران ایرانی در فضای مجازی است. فضای ویسگون جز برای توهین و جز برای محتوای ضاله و غیراخلاقی کاملاً آزاد است.

■ **کسب و کار مردم در شبکه اجتماعی خود را چگونه تعریف کرده‌اید؟**

ما امکاناتی که کسب و کارهای مجازی برای صفحات اجتماعی خود نیاز دارند را در اختیارشان قرار داده‌ایم. دایرکت، اسلاید، عکس و ویدئو، کپشن و هشتگ و البته سرچ گوگل در تبلیغاتی که بعضاً می‌شود که با نبودن فیلتر سرویس خارجی کسب و کارهای مردم آسیب می‌بیند را خیلی باور نکنیم. ما و همکاران‌مان شبانه‌روز کار کرده‌ایم که بتوانیم بگوییم به اندازه رف‌نیاز کاربران کشور و امکانات داریم و امروز این حرف را بدون لکنت می‌گوییم.

■ **ویسگون به طور کلی چه خدماتی به مخاطبش می‌دهد؟**
ما امکانات اولیه یک شبکه اجتماعی را داریم البته نمی‌گوییم همه امکاناتی را که شبکه‌های اجتماعی بین‌المللی دارند چراکه برخی امکانات باید به تناسب با استفاده و میزان کاربر توسعه و به‌برنامه‌افزافه شود. در حال حاضر کاربران موجود از عملکرد برنامه راضی هستند و امتیاز خوبی از ایشان در مارکت‌ها گرفته‌ایم. حتماً با شد اقبال کاربران به ویسگون، امکانات‌مان را هم افزایش خواهیم داد.